

Uitspraaknr. 06.042

Datum:
5 juli 2006

Val op schoolplein zonder toezicht, afhandeling door directeur, verplichting te vegen na schooltijd; klacht gedeeltelijk gegrond; primair onderwijs.

De klacht

Een ouderpaar verwijt de locatiedirecteur dat er geen toezicht werd gehouden op het schoolplein toen hun dochter A daar een ongeval kreeg. De afhandeling door de leerkracht en door de directeur heeft niet goed plaatsgevonden. De ouders verwijten de locatiedirecteur tevens dat hun dochter B werd verplicht tot het vegen van het klaslokaal na schooltijd.

De visie van partijen

Dochter A (5 jaar) is eind 2005 op het schoolplein door een klasgenootje hard in haar rug geduwd. Zij viel daardoor voorover en kwam met haar voorhoofd op de straattegels. De leerkracht, die zich in het klaslokaal bevond, bood haar een glas water aan waarna A terug naar buiten werd gestuurd met het advies om het rustig aan te doen. De leerkracht kwam wat later op het schoolplein met een nat doekje en een zalfje. Bij het ophalen aan het einde van de lesdag vertelde de leerkracht dat A een ongelukje had gehad maar daarna goed met de groep had meegedaan. Ze raadde aan om thuis wat ijs op het voorhoofd te leggen. De ouders hadden het beter gevonden indien de overdracht had plaatsgevonden in de school.

De huisarts bleek van mening dat A waarschijnlijk een hersenschudding had opgelopen.

Tijdens een gesprek naar aanleiding van het valincident vroeg de directeur of de ouders hun bezorgdheid op papier wilden zetten. Hij beloofde op die brief een reactie te sturen. Na daar diverse malen naar te hebben gevraagd ontvingen de ouders reactie pas vier maanden later. De inhoud bleek formeel en toonde geen begrip voor hun bezorgdheid. Zij hadden graag eerst een concept van de brief gezien waarop zij dan hun commentaar hadden kunnen geven.

Hoewel de ouders wel de symbolische waarde van het aanvegen van het klaslokaal onderschrijven, hebben zij hun ongenoegen over deze naschoolse verplichting al eerder aangekaart bij de leerplichtambtenaar. Voor het vegen na schooltijd bestaat geen wettelijke grondslag en de ouders vinden dat het dus niet dwingend kan worden opgelegd. Dochter B (11 jaar) liep begin 2006 weg terwijl het haar beurt was het klaslokaal aan te vegen. De leerkracht heeft B tweemaal stevig in haar arm geknepen en noemde haar moederskindje.

De gezondheid van B die dag had extra reden moeten geven om haar niet te hard aan te pakken. De leerkracht wist zowel van B als van haar moeder dat er bij haar twee tanden waren getrokken.

De directeur geeft aan dat het valincident heeft plaatsgevonden toen de groep naar buiten was gegaan voor de gymles. Bij slecht weer gymt deze groep in het speellokaal, maar bij goed weer gebruikt men daarvoor de speelplaats. De leerkracht moest een leerling nog helpen met het aandoen van de jas. In die paar minuten heeft zich de valpartij voorgedaan. De fysieke afstand tussen het lokaal en het plein betreft zeven meter. In een later stadium is het incident binnen het team besproken. Ook het mogelijk voortaan door een klas collectief naar buiten gaan heeft daarbij de aandacht gekregen.

A was goed aanspreekbaar, reageerde alert, was niet misselijk en vertoonde geen braakneigingen.

Doordat A bij haar leerkracht op het schoolplein bleef kon deze vaststellen of het goed met haar bleef gaan. De overdracht in de drukte rond het schoolhek was inderdaad niet verstandig.

De directeur heeft de brieven van de ouders niet ervaren als klachten in de zin van de klachtenregeling omdat de ouders spreken over het uiten van bezorgdheid. De ouders hadden hun klacht in dat geval behoren voor te leggen aan de algemeen directeur of het bestuur.

De directeur heeft een ontvangstbevestiging gestuurd en de ouders uitgenodigd voor overleg. Hij heeft na dit overleg toegezegd dat hij daarvan een schriftelijke weergave zou sturen. De ouders hebben hierop inderdaad enige tijd moeten wachten. Daarvoor heeft de directeur zijn excuus aangeboden. Hij heeft niet bewust gekozen voor de door de ouders ervaren formele ontkennende toonzetting van de brief.

Sinds jaar en dag geldt de afspraak dat kinderen en leerkrachten aan het einde van de lesdag zorg dragen voor het netjes achterlaten van het lokaal. De kinderen helpen daarbij in tweetallen volgens een vooraf opgesteld rooster. Het vloeit voort uit de schoolvisie dat een onderdeel van de vorming van de leerlingen de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor elkaar en de omgeving behelst.

De kleuters starten met het vegen van de klas onder schooltijd. Zij krijgen daar ook een pedagogische beloning voor. In de latere groepen wordt er na schooltijd geveegd. Hiervan is geen melding gemaakt in de schoolgids of in het schooltijdenoverzicht.

Het incident ontstond nadat B op niet te tolereren wijze had geweigerd de opdracht van de leerkracht uit te voeren. B is bij haar bovenarmen vastgehouden omdat zij weg wilde lopen terwijl het gesprek met de leerkracht nog niet was geëindigd. Dat tijdens de woordenwisseling het woord moederskindje is gevallen wijt de directeur aan de mate waarin de emoties, ook bij de leerkracht, op dat moment oplaaiden.

Overwegingen van de Commissie

Door leerlingen zonder toezicht buiten het leslokaal te laten gaan aanvaardt een leerkracht het risico dat zich met of tussen de leerlingen iets onwenselijks voordoet terwijl de leerkracht niet tijdig in kan grijpen of de aard en ernst van eventueel letsel niet goed in kan schatten. De Commissie acht dit risico niet verantwoord, mede gezien de jonge leeftijd van de betrokken leerlingen uit groep 3. Nu zich dan ook werkelijk een incident voordeed waarbij een leerling op haar hoofd terecht kwam, is naar het oordeel van de Commissie de groepsleerkracht in haar zorg voor de aan haar toevertrouwde leerlingen tekortgeschoten.

Dit geldt eveneens voor het terugsturen van A naar het schoolplein. Nu zij de val op het hoofd van de leerling niet zelf had waargenomen had de groepsleerkracht A bij zich moeten houden of moeten overdragen aan het toezicht van een collega. Zeker bij letsel aan het hoofd had het op de weg van de leerkracht gelegen om niet zelfstandig een beslissing te nemen, maar bijvoorbeeld te overleggen met de op de school aanwezige bedrijfshulpverleners die in ieder geval enige scholing hebben gehad op het gebied van EHBO.

De klacht over het incident op het schoolplein is door de ouders toegeschreven aan de locatiedirecteur als hoogst verantwoordelijke binnen de school. De Commissie is van oordeel dat de klacht over het toezicht op de dochter gegrond is. Zij is daarbij ook van oordeel dat de geboden zorg na het valincident (leerling terug het plein opsturen, overdracht van de gekwetste leerling aan onvoorbereide ouders bij het hek van de school) onvoldoende is geweest en acht de klacht wat dat betreft eveneens gegrond.

Overigens heeft de Commissie het als positief ervaren dat de school als gevolg van het valincident van A een verbetertraject heeft besproken. Daarbij is het gegaan over maatregelen zoals het als klas gezamenlijk naar buiten gaan en maatregelen die zich richten op de overdracht van een leerling die in school wat is overkomen.

De ouders hebben na het gesprek met de locatiedirecteur vier maanden op zijn brief moeten wachten. Dit is erkend, de locatiedirecteur heeft hiervoor in een eerder stadium zijn excuus gemaakt.

Door de verstreken tijd tussen het overleg en de uiteindelijke brief zijn voor de ouders belangrijke details niet opgenomen in de brief. Zo is de Commissie ter zitting gebleken dat er tussen partijen over allerlei verbeteringen overeenstemming bestond. Dit is in de brief echter beperkt terug te vinden. Verder is in de brief meteen het traject geopend voor het indienen van een formele klacht terwijl ook voor een uitnodiging gekozen had kunnen worden om nog eens met elkaar rond de tafel te gaan zitten.

De ouders vinden de brief te formeel en zonder begrip voor hun bezorgdheid. Gezien de redactie van de brief kan de Commissie zich dit wel enigszins voorstellen. Zij overweegt daarbij ook dat het gevoel van de ouders mogelijk mede is ontstaan door hun verwachting dat zij een verslagnotitie zouden krijgen ter becommentariëring in plaats van een definitieve brief.

De Commissie is van oordeel dat de beloofde schriftelijke reactie van de locatiedirecteur onredelijk lang op zich heeft laten wachten. De klacht is op dit onderdeel gegrond.

Ten aanzien van de klacht dat bij het opruimen na schooltijd een wettelijke grondslag ontbreekt wordt het volgende overwogen. Het moeten opruimen van de tijdens de les veroorzaakte rommel in een klaslokaal door de leerlingen onder schooltijd is in de regel een onderdeel van het onderwijsprogramma. Daarmee wordt getracht structuur aan te brengen in het handelen van de kinderen en wordt een beroep gedaan op een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor elkaar en de omgeving. De werkzaamheden strekken zich uit van het opruimen van de kasten met werkjes tot het uitvegen van het bord en het vege van het lokaal. Zo moeten in een gymlokaal gebruikte hulpmiddelen weer terug op hun plaats en zal een handenarbeidlokaal in de ordentelijke staat worden achtergelaten waarin men het bij aanvang van de les aantrof. Wat dat betreft is de Commissie niet gebleken dat de school er een onjuiste onderwijsopvatting op nahoudt.

De Commissie is echter wel van oordeel dat het verplichten van leerlingen tot het uitvoeren van opdrachten normaliter slechts kan worden verlangd binnen de door school vastgestelde lestijden. Indien leerlingen volgens een vast rooster (waar in dit geval sprake van is) een bepaalde dag van de week langer op school moeten blijven zal hiervan melding gemaakt moeten worden in de schoolgids. Het heeft de voorkeur van de Commissie dat die extra tijd verantwoord wordt in het lestijdenoverzicht.

Voor zover het aanvegen van een lokaal als sanctie zou zijn opgelegd, zou de school hiervoor 'nablijven' kunnen verlangen. Eveneens acht de Commissie het redelijk dat in andere bijzondere omstandigheden leerlingen nablijven, bijvoorbeeld omdat de uitleg van een les onvoorzien meer tijd kostte. Of omdat leerlingen een bepaald werk niet afkregen.

Echter, in de voorliggende klacht is hiervan geen sprake geweest. Het aanvegen van het lokaal maakt onderdeel uit van het normale lesprogramma. De corvee is door school om praktische redenen bewust buiten de schooltijden gepland. In het lesrooster en de schoolgids is hierover niets opgenomen of toegelicht. De Commissie is daarom van oordeel dat de school B ten onrechte heeft verplicht om buiten schooltijd het klaslokaal aan te vegen en acht de klacht hierover gegrond.

Ten aanzien van het pedagogisch handelen is door de ouders gesteld, en door de locatiedirecteur erkend, dat de desbetreffende leerkracht B heeft verweten een moederskindje te zijn. De verklaring hiervoor zou zijn gelegen in de opgelopen emoties als gevolg van de houding van B, die weigerde het klaslokaal conform het rooster te willen aanvegen.

De Commissie is van oordeel dat een dergelijke uiting niet past binnen het professionele opvoedkundige kader waarbinnen een leerkracht handelt. De Commissie is van oordeel dat in het meningsverschil tussen de leerkracht en de dochter van de ouders, de desbetreffende leerkracht zich onpedagogisch heeft uitgelaten. De klacht daarover acht de Commissie gegrond.

Het oordeel van de Commissie

De klacht is tegen de locatiedirecteur over het toezicht op A tijdens de gymles, de verleende nazorg na het ongeluk op het schoolplein, de verzending van de brief vier maanden na het gehouden overleg en de verplichting tot het volgens rooster moeten vegen van het lokaal na schooltijd gegrond is.

Voor het overige is de klacht ongegrond.

Advies aan het schoolbestuur

De Commissie beveelt het schoolbestuur aan erop toe te zien dat de door school toegelichte verbeteringen daadwerkelijk worden geïmplementeerd en op effectiviteit worden geëvalueerd.